

SPIS TREŚCI

Od autora	9
1. Rachunek kosztów i rachunkowość zarządcza w strukturze rachunkowości	13
1.1. Struktura, cel i funkcje rachunkowości	13
1.2. Miejsce rachunku kosztów i rachunkowości zarządczej w systemie rachunkowości	17
1.2.1. Rachunkowość zarządcza a rachunkowość finansowa	17
1.2.2. Istota i zakres rachunku kosztów	20
1.3. Zarys historii rachunku kosztów i rachunkowości zarządczej	28
1.4. Związek między rachunkowością finansową, zarządczą i zarządzaniem finansami	37
1.5. Rachunkowość zarządcza a controlling	39
1.6. „Kreatywna rachunkowość” jako efekt konfliktu celów rachunkowości i zarządzania	41
2. Koszty oraz ich ewidencja według prawa bilansowego	45
2.1. Sprawozdawcze ujęcie kosztów	45
2.1.1. Pojęcia podstawowe: nakłady, wydatki, koszty	45
2.1.2. Koszty według Ustawy o Rachunkowości	49
2.1.3. Zasada memoriału i współmierności jako podstawa wyceny i ewidencji kosztów i przychodów	50
2.1.4. Klasyfikacja kosztów dla celów sprawozdawczych	54
2.1.5. Problematyka wyboru wariantu rachunku zysków i strat	61
2.2. Ewidencyjne ujęcie kosztów podstawowej działalności operacyjnej	70
2.2.1. Zawartość merytoryczna kont kosztów rodzajowych	71
2.2.2. Ewidencja księgowa na kontach kosztów rodzajowych	74
2.2.3. Zawartość merytoryczna kont kosztów w układzie kalkulacyjnym	79
2.2.4. Ewidencja księgowa na kontach kosztów w układzie kalkulacyjnym ..	84
2.2.5. Ewidencja księgowa na kontach kosztów w układzie rodzajowo-kalkulacyjnym	89
2.3. Problematyka rozliczeń międzyokresowych czynnych i biernych w różnych układach ewidencyjnych kosztów	96
2.3.1. Ewidencja księgowa rozliczeń międzyokresowych czynnych w układzie rodzajowym z uwzględnieniem konta 490 – „rozliczenie kosztów”	99

2.3.2. Ewidencja rozliczeń międzyokresowych czynnych w układzie rodzajowo-kalkulacyjnym	101
2.3.3. Ewidencja rozliczeń międzyokresowych biernych w układzie rodzajowym z uwzględnieniem konta 490 – „rozliczenie kosztów” ...	104
2.3.4. Ewidencja rozliczeń międzyokresowych biernych w układzie rodzajowo-kalkulacyjnym	107
2.4. Pozostałe zagadnienia ewidencji i rozliczania kosztów	112
2.4.1. Problematyka kręgu kosztów i ujmowania obrotów wewnętrznych ...	112
2.4.2. Ewidencyjne konsekwencje stosowania kosztów planowanych do wyceny produktów gotowych	124
3. Rachunek kosztów dla celów sprawozdawczych	133
3.1. Rachunek kosztów pełnych	134
3.1.1. Pojęcia podstawowe: obiekt kosztów, nośnik kosztów, powiązanie kosztu z obiektem	134
3.1.2. Klasyfikacja systemów rachunku kosztów	136
3.1.3. Istota rachunku kosztów pełnych	139
3.1.4. Rachunek pełnych kosztów wytworzenia produktu według Ustawy o Rachunkowości	141
3.2. Tradycyjne metody kalkulacji kosztów w systemie rachunku kosztów pełnych	146
3.2.1. Klasyfikacja tradycyjnych metod kalkulacji	146
3.3. Kalkulacja podziałowa i jej odmiany	152
3.3.1. Przeliczanie produkcji niezakończonych na produkty gotowe za pomocą jednostek kalkulacyjnych	152
3.3.2. Problem rozliczenia pozycji kalkulacyjnych: materiały bezpośrednie i koszty przerobu	153
3.3.3. Zagadnienie wyceny produkcji w toku (niezakończonych) według zapisów Ustawy o Rachunkowości	155
3.3.4. Rozliczenie produkcji z poprzedniego okresu – metody średniej ważonej i FIFO	158
3.4. Kalkulacja podziałowa ze współczynnikami	166
3.5. Kalkulacja doliczeniowa	170
3.5.1. Kalkulacja doliczeniowa zleceniowa	170
3.5.2. Kalkulacja doliczeniowa asortymentowa	175
3.6. Kalkulacja fazowa	181
3.6.1. Kalkulacja fazowa bezpółfabrykatowa	182
3.6.2. Kalkulacja fazowa półfabrykatowa	187
3.7. Kalkulacja produkcji sprzężonej	192
3.7.1. Istota sprzężonych procesów produkcji	192
3.7.2. Zastosowanie metody odjemnej w produkcji sprzężonej	193
3.7.3. Zastosowanie metody podziałowej w produkcji sprzężonej	199
3.8. Koszty działalności pomocniczej i ich rozliczanie	203
4. Rachunek kosztów dla podejmowania decyzji	217
4.1. Rachunkowość zarządcza w problematyce podejmowania decyzji zarządczych	218
4.1.1. Rachunek kosztów i rachunkowość zarządcza a współczesna rewolucja technologiczna	218

4.1.2. Proces podejmowania decyzji i jego implikacje dla rachunkowości zarządczej	222
4.1.3. Pomiar kosztów i korzyści w rachunkowości zarządczej	226
4.1.4. Rachunek kosztów istotnych i kosztów utraconych korzyści w podejmowaniu decyzji krótkookresowych	228
4.1.5. Rozwiązywanie problemów decyzyjnych na przykładzie zarządzania potencjałem produkcyjnym	234
4.2. Rachunek kosztów zmiennych i analiza progu rentowności	241
4.2.1. Rachunek kosztów pełnych a rachunek kosztów zmiennych	241
4.2.2. Analiza progu rentowności (<i>Breakeven Point</i>)	245
4.2.3. Wskaźnik marży na pokrycie i stopień dźwigni operacyjnej	254
4.2.4. Próg rentowności dla produkcji wieloasortymentowej	257
4.2.5. Podejmowanie decyzji na podstawie rachunku kosztów zmiennych ...	260
4.3. Rachunek kosztów działań – <i>Activity-Based Costing</i> (ABC)	264
4.3.1. Podstawowe założenia rachunku kosztów działań	264
4.3.2. Przykłady zastosowania rachunku kosztów działań	270
4.3.3. Krytyka rachunku ABC jako źródło powstania rachunku kosztów działań sterowanym czasem (<i>Time-Driven Activity-Based Costing</i>) ...	276
4.4. Budżetowanie jako narzędzie zarządzania przedsiębiorstwem	280
4.4.1. Podstawowe zagadnienia związane z tworzeniem budżetu	280
4.4.2. Budżet wiodący i jego składowe	286
4.4.3. Analiza odchyleń od budżetu – rachunek kosztów standardowych ...	291
4.4.4. Krytyka tradycyjnego mechanizmu budżetowania	296
4.5. Organizacje zdecentralizowane i rachunek ośrodków odpowiedzialności ...	299
4.5.1. Procesy decentralizacyjne w przedsiębiorstwach a rachunkowość odpowiedzialności	299
4.5.2. Typologia ośrodków odpowiedzialności	301
4.5.3. Wielostopniowy system raportowania informacji o ośrodkach odpowiedzialności	309
4.5.4. Ocena dokonań ośrodków odpowiedzialności	312
4.5.5. Wielostopniowy i wieloblokowy rachunek kosztów i wyników	320
4.6. Problematyka kosztów w nowoczesnej rachunkowości zarządczej	327
4.6.1. Pojęcie strategicznej rachunkowości zarządczej i strategicznego zarządzania kosztami	327
4.6.2. Koszty jako element strategii przedsiębiorstwa	331
4.6.3. Redukcje kosztów – wybrane przykłady zarządzania kosztami w dużych firmach i ich efekty	337
Załącznik nr 1 – Rachunek zysków i strat według wytycznych Ustawy o Rachunkowości	343
Załącznik nr 2 – Wzorcowy Plan Kont	346
Indeks haseł	352
Spis rysunków	355
Spis schematów ewidencyjnych	357
Spis tabel	358
Bibliografia	360